

Prohloubil propast a ve stanu si dal čaj. Hanbatý časopis ale radši odložil

Hranická propast je nově druhou nejhlubší zatopenou jeskyní světa. Blízký kolega potápěče Starnawského vypráví o jeho rekordním ponoru.

DAVID KRISTEK

Hranice – První říjnový den byl pro Hranickou propast jedním z řady těch zásadních. Polský potápěč Krzysztof Starnawski se totiž vrátil na místo svého červnového rekordního činu a byl znovu úspěšný. Tehdy se mu podařilo proplavat restrikcí (zúžené místo, částečně zatrasené větviemi a kameny) a dostat se do hloubky 217 metrů. Tentokrát se potopil ještě o šest metrů níž.

Především ale spustil kalibrovanou šňůru se závažím, která se zastavila v celkové hloubce 373 metrů. Společně se suchou částí tak má Hranická propast aktuálně hloubku 442,5 metru, ale dost možná bude ještě hlubší. „Je málo pravděpodobné, že bychom hned prvním spuštěním našli nejhlubší místo,“ je přesvědčený David Čani. Blízký spolupracovník Starnawského poskytl týdenní 5+2 dny rozhovor.

S jakým cílem jste se 1. října zanořovali?

Podle červnového ponoru bylo vidět, že v dosažených

217 metrech se puklina široce rozevřela, což nasvědčovalo, že to bude padat do velké hloubky. Krzysztofovo očekávání bylo padesát až sedmdesát metrů, což jsme překonali. Já jsem říkal, že 162 metrů měřícího lana na bubnu nebude stačit. Nakonec stačilo.

Ale hlavně jsem byl jeho první jistíci potápěč v hloubce 130 až 150 metrů. Pro mě bylo nejdůležitější se tam s ním potkat. Náročnost ponoru je extrémní, tyto hloubky jsou schopní odpotápet dva lidi na světě.

Ponor proběhl bez problémů?

Vše proběhlo podle plánu. I když Krzysztof chtěl původně sestoupit ještě asi o dvacet metrů hlouběji. Ale restriktice se od minula ještě trochu zúžila a bylo to tam prý trochu nervóznější, tak na to nechtěl tlačit.

Co se přesně v restrikcí stalo?

Na tu linku, kterou si tam natáhl při minulém ponoru, napadaly nějaké větve a kameny. Když se musel prodrat kolem hlavní klády, dřel břichem i zády. Myslím, že devadesát procent potápěčů by tuhle restrikcí nezvládlo ani ve čtyřiceti metrech. Starnas byl ve dvousetmetrové hloubce.

Můžete zjednodušeně popsát, jak vypadal celý ponor?

Krzysztof se zanořil do

David Čani v Hranické propasti.

Foto: David Kristek

DAVID ČANI

- 36 let, potápí se od sedmnácti
- Instruktor nádechového i technického přístrojového potápění
- Se Starnawským intenzivněji spolupracuje asi čtyři roky

jezířka, po vodícím lanku se dostal na dekompresní žebřík, po němž sestupoval do hloubky na průběžné lano. To vede do padesáti metrů na Zubatici, kde už je instalované sestupové lano do hlavního liftu a jde přímo vertikálně do hloubky 190 metrů. Tam musel přestoupit na svoji, před dvěma měsíci nainstalovanou linku. Proplaval patnáct dvacet metrů do restriktice, protáhl se restrikcí, zalomil se zpátky do hlavního liftu a tam se dostal do hloubky 217 metrů, kde končila fixní šňůra z posledního ponoru. Upevnil buben s cejchovaným lanem a začal spouštět. Pak sestoupil do hloubky 223 metrů a zahájil výstup.

To byla zhruba dvacátá minuta ponoru. Pak následovalo přes pět set minut postupné dekomprese. Potkali jsme se v jeho 42. minutě ponoru v necelých 130 metrech. Vše bylo fajn, nebylo třeba záložních plynů, které jsem mu nesl pro případ nějaké komplikace. Vyměnili jsme si krátkou informaci a každý zahájil svůj výstup. Byl jsem nahoře po necelých pěti hodinách, jeho tam čekaly ještě další tři hodiny.

Mohl by Starnawski napříště sestoupit až do 373 metrů, kam spustil olovnici?

Asi ne, zatím drží světový rekord s hloubkou 283 metrů. Na jaře je v plánu pokračování do hloubky 240 až 300 metrů, ale to bude obnášet úpravy na výstroji.

Bylo třeba dělat nějaké úpravy na výstroji pro tento sestup?

Ne, jen se trénovalo to spouštění lana z bubnu, protože jakékoliv prodlení v takové hloubce pak člověk platí při dekompresi. V podstatě každá minuta dole stojí půl hodiny dekomprese nahoře.

Poslední ponor trval 8 hodin 45 minut. Na co potápěč celou tu dobu myslí?

Když pominu technické ovládání přístroje a volbu správné výstupové rychlosti, člověk přemýšlí o tom, co tam viděl, a snaží se něco zapísnovat, aby to nezapomněl. Na to máme speciální plastový papír a dá se na něj značit nejen naše konverzace, ale i poznámky, naměřené hodnoty, se kterými se potom dál

pracuje. Do dekompresního stanu se pak vždycky donese nějaké čtení, jídlo a pití.

Co si Starnawski ve stanu četl?

To nechtějte vědět. Samozřejmě jsme mu tam nanosili nějaké Playboye, které prý radši ani neotvíral. Co se čtení týká, vždycky se nechává překvapit od své přítelkyně, která mu ho vybírá.

Jak se u tak dlouhých ponorů řeší doplňování tekutin a energie?

Tady se potápíme v kyslece, a je tak obtížnější si srknout než v jiných lokalitách. Krzysztof preferuje černý neslazený čaj. V habitatu (dekompresní stan – poz. red.) se dá docela pohodlně napít. Jídlo se moc neřešilo, sem tam si vyžádal nějakou čokoládu.

Potápí se do šilných hloubek a pod hladinou tráví dlouhé hodiny. Jaký je Starnawski člověk?

Co se potápění týče, je strašný profík. Všechno tisíckrát zkouší a ladí do posledních detailů. Mám pocit, že si ani neuvědomuje, jaké obdivuhodné výkony dělá. Vyleze z vody, směje se a řekne. „Ty jo, tak máme nejhlubší díru“. Na to, že patří ke světové potápěčské elitě, je strašně skromný a pohodový. Frajer.

Jaké máte s propastí další plány?

Přes zimu plánujeme dodělat výstroje, aby se dalo na jaře pokračovat ve větších hloubkách. Budou i nějaké mapovací ponory k lepšímu zdokumentování toho v uvozovkách prvního dna ve dvou stech metrech. Chceme trochu zajistit restrikcí, aby jí kláda nezatarasila. Na jaře by to už měly být ponory přes 240 metrů, zaměřené na zdokumentování hloubky. Uvidíme, jestli tam těch chybějících dvacet metrů získáme a budeme první na světě, nebo ne.

Váš soukromý odhad?

Podle vědců by ten masiv mohl sahát do nějakých sedmi set metrů až kilometru, ale samozřejmě si nemyslím, že by to bylo dosažitelné. Nevím proč, ale když jsme byli naposledy ve vodě, naskočilo mi v hlavě číslo 420. Tak to je můj odhad.

Starnawski na hladině jezírka.

Foto: Petr Vaverka